Міністерство освіти і науки України Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» Факультет інформатики та обчислювальної техніки Кафедра автоматики та управління в технічних системах

Лабораторна робота №4

з дисципліни «Архітектура комп'ютера» Тема: «Дослідження роботи стеку МПС архітектури IA-32 (X86) у Real Address Mode» Команда 3

Виконали: студенти групи IT-01
Дмитрієва І.І.
Гончаренко А.А.
Чорній В.І.
Викладач: Бердник Ю.М.
Захищено з балом
Дата сдачі: 08.04.2021

Мета лабораторної роботи

Мета лабораторної роботи полягає у набутті впевнених знань і навичок з розробки ПЗ на Асемблері у ході якої застосовуються знання архітектури комп'ютерів.

Хід лабораторної роботи:

- вивчити відеопам'ять архітектури IA5-32 y real address mode;
- виконати повний цикл розробки, тестування і налагодження програмного забезпечення;
- зберегти отриману програму, зробити висновки щодо необхідності знань архітектури комп'ютера у ході розробки ПЗ.

Завдання для лабораторної роботи №4:

- 1. Створити масив arr_stack розміром 16х16, що має тип даних слово у сегменті даних (рис. 4.6). Заповнити масив випадковими числами. Варіанти реалізації у п.1.1, 1.2, 1.3 за вибором студента.
- 1.1 Перший варіант заповнення взяти числа з Додатку 2, з таблиці випадкових чисел.
- 1.2 Другий варіант заповнення складається з двох кроків. Перший крок написати програму на високорівневій мови і створити файл з випадковими числами. Другий крок заповнити цими числами масив arr_stack розміром 16х16.
- 1.3 Завдання підвищеної складності. Написати на Асемблері процедуру для створення псевдо-випадкових чисел. Користуючись статистичними методами дослідження визначити закон розподілу отриманих чисел. Заповнити цими числами масив arr stack розміром 16х16.
- 2. Написати процедуру, що робить кілька однакових копій даного масиву у сегмент даних. Кількість копій відповідає номеру варіанта. Для створення копій використати циклічні конструкції Асемблеру або інші варіанти.

```
3, 3, 3, 3, 1, 5, 0, 7, 1, 9, 9, 9, 3, 3, 3, 3
```

Рис. 4.6. Вигляд масиву

- 3. Розрахувати розмір стека для розміщення масиву. Користуючись відповідними стековими командами Асемблера (push, pop) перенести значення однієї з копій масиву до стека.
- 4. Заповнити у стеку рядок числами дня, місяця, року народження студентів робочої групи. Номер рядка має відповідати номеру варіанта. Скористатися базовою адресацією. Визначити фізичну адресу крайніх елементів рядка з числами народження користуючись TD та записати це до звіту.

Для вирішення завдання був написаний код на Асемблері. Посилання на GitHub:

- Гончаренко Андрій
- **Д**митрієва Ірина
- Чорній Владислав

У сегменті даних оголошується масив 16х16, ініціалізований випадковими числами типу слово. Для спрощення коду використовуєься макрос.

```
TITLE Vihidni kod 2.1
 3
    ;ЛР №4, команда №3, ІТ-01
    ;-----
4
    ;-----I.ЗАГОЛОВОК ПРОГРАМИ-----
5
 6
    TDEAT.
    MODEL SMALL
8
    STACK 16384
    ;-----II.MAKPOCH-----
9
    ; Складний макрос для ініціалізації
    MACRO M_Init ; Початок макросу
        mov ax,@data ; @data ідентифікатор, що створюються директивою model
        mov \ ds, ax ; Завантаження початку сегменту даних в регістр ds
13
14
        mov es, ах ; Завантаження початку сегменту даних в регістр es
15
    ENDM M Init
16
17
    ;----- ДАНИХ------ III.ПОЧАТОК СЕГМЕНТУ ДАНИХ-----
    DATASEG
18
19
20
    ;Оголошення двовимірного експериментального масиву 16х16
21
                       '3', '4', '8', '9', '7', '3', '0', '3', '9', '0', '7', '6', '1', '0', '8', '6'
    array2Db
                           141, 181, 191, 171, 131, 101, 131, 191, 101, 171, 161, 111, 101, 181,
22
                       131,
                       131, 141, 181, 191, 171, 131, 101, 131, 191, 101, 171, 161, 111, 101, 181,
23
                       131,
                           141, 181, 191, 171, 131, 101, 131, 191, 101, 171, 161, 111, 101, 181,
24
                           141, 181, 191, 171, 131, 101, 131, 191, 101, 171, 161, 111, 101, 181,
25
                       121.
                       121, 141, 181, 191, 171, 131, 101, 131, 191, 101, 171, 161, 111, 101, 181,
26
                   DW
                       12', 14', 18', 19', 17', 13', 10', 13', 19', 10', 17', 16', 11', 10', 18',
27
                   DW
                       121, 141, 181, 191, 171, 131, 101, 131, 191, 101, 171, 161, 111, 101, 181,
28
                   DW
                       121, 141, 181, 191, 171, 131, 101, 131, 191, 101, 171, 161, 111, 101, 181, 161
29
                   DW
                       121, 141, 181, 191, 171, 131, 101, 131, 191, 101, 171, 161, 111, 101, 181, 161
30
                   DW
                       121, 141, 181, 191, 171, 131, 101, 131, 191, 101, 171, 161, 111, 101, 181, 161
31
                   DW
                       121, 141, 181, 191, 171, 131, 101, 131, 191, 101, 171, 161, 111, 101, 181, 161
32
                       121, 141, 181, 191, 171, 131, 101, 131, 191, 101, 171, 161, 111, 101, 181, 161
33
                       '3', '4', '8', '9', '7', '3', '0', '3', '9', '0', '7', '6', '1', '0', '8', '6'
34
35
                       131, 141, 181, 191, 171, 131, 101, 131, 191, 101, 171, 161, 111, 101, 181, 161
                       131, 141, 181, 191, 171, 131, 101, 131, 191, 101, 171, 161, 111, 101, 181, 161
36
37
38
39
40
    exCode DB 0
41
    CODESEG
```

Виконується код, відповідно до завдання. Використовується базова адресація, викликаються процедури:

- сору, для створення однакових копій масиву у сегмент даних. За варіантом команди масив копіюється три рази.
- set_birthday, перезаповнює треті рядки масиву і двох його копій (команда 3) датою і роком народження студента;
- to_stack, розміщує елементи заданого масиву з сегменту даних у сегмент стеку.

Викликаються функції переривання DOS int 21h: очікування вводу з клавіатури і завершення програми.

```
43 ;-----VI. ПОЧАТОК СЕГМЕНТУ КОДУ------
44 Start:
45 M Init
46 ;Способи адресації - Базова адресація. Призначена для роботи з масивами
48
   xor si, si; обнулюємо si, що використовується для адресації
49
   call copy ; викликаемо процедуру сору для копіювання у сегмент даних
50 add si, 64; додаємо до si 64 для перенесення до початку наступного масиву
51 call copy ; повторюємо минулий пункт
52
   add si, 64
53
   call copy
54
55
   call set birthday; додаємо до 3 ряду першого масиву день народження
56
57
   call to stack ; додаємо
58
59 ;-----очікування натискання клавіши-----
   mov ah,01h
61
   int 21h
62 ;-----завершення роботи програми-----
63 mov ah, 4ch
64 mov al,[exCode]
65 int 21h
```

Процедура set_birthday за допомогою базово-індексної адресації перезаписує елементи масивів. Команда LEA завантажує в BX початок масиву, ADD додає значення у BX для майбутнього переміщення на потрібний рядок.

```
PROC set_birthday
70
71
         LEA BX, array2Db ; записуемо в bx посилання на початок масиву
72
         add BX, 64; зміщуємося на 3 строку масиву
73
        mov[bx], '1'; додаємо цифри дня народження
74
        mov[bx+2], '8'
        mov[bx+4], '1'
75
        mov[bx+6], '1'
76
        mov[bx+8], '2'
77
78
       mov[bx+10], '0'
79
       mov[bx+12], '0'
        mov[bx+14], '2'
80
81
82
        add BX, 220h ; зміщуємося на 3 строку першої копії
83
        mov[bx], '0'; додаємо цифри дня народження
        mov[bx+2], '5'
84
85
        mov[bx+4], '0'
       mov[bx+6], '7'
86
       mov[bx+8], '2'
87
88
       mov[bx+10], '0'
89
       mov[bx+12], '0'
90
        mov[bx+14], '3'
91
92
       add BX, 240h ; зміщуємося на 3 строку другої копії
93
       mov[bx], '1'; додаємо цифри дня народження
       mov[bx+2], '4'
94
95
       mov[bx+4], '0'
96
       mov[bx+6], '2'
       mov[bx+8], '2'
97
       mov[bx+10], '0'
98
99
       mov[bx+12], '0'
100
       mov[bx+14], '3'
101
        ret
102 ENDP set birthday
```

Процедура сору використовує цикл та базово-індексну адресацію для копіювання масиву. Задане раніше значення SI і додане нове перезаписують массив у новее місце, не накладаючи один на одний.

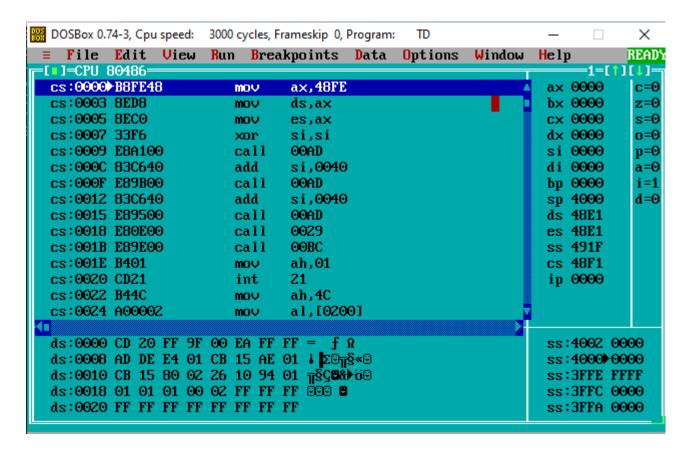
Процедура to_stack також використовує команду LEA, цикл, індексну адресацію. Також використовується команда push, що забезпечує розміщення у сегменті стеку вихідного масиву.

```
104 PROC copy
105
             mov сx, 256; 16*16 - розмір масиву
106
             my vaaptr:
107
                 mov bx, [ds:si] ; записуємо у bx значення
108
                 mov [ds:[si+220h]], bx; записуємо bx до зміщенного на 220h місця у сегменті даних
109
                                      ; переходимо до наступного елемента масиву
                 add si, 2
110
                 loop my vaaptr
111
112
             ret
113
        ENDP copy
114
115 PROC to stack
116
            lea si, [array2Db] ; записуэмо у si початок масиву
117
             mov ax, 16; записуємо до сx 16 - кількість повторів циклу
118
             mov cx, ax
119
         stackl:
            mov ax, [si] ; записуємо до ах елемент масиву
120
121
            add si, 2 ; додаємо 2 для обробки наступного елементу
122
            push ах ; додаємо елемент до стеку
123
            loop stackl
124
125
126 ENDP to stack
127
128 end Start
```

Для зручності при запуску був використаний бат-файл:

```
1 set argpath=%lab4
2 set argl=%lab4test
3 cd %argpath%
4 f:\tasm %arg1%.asm
5 f:\tlink %arg1%.obj
6 %arg1%.exe
7 cd ..
```

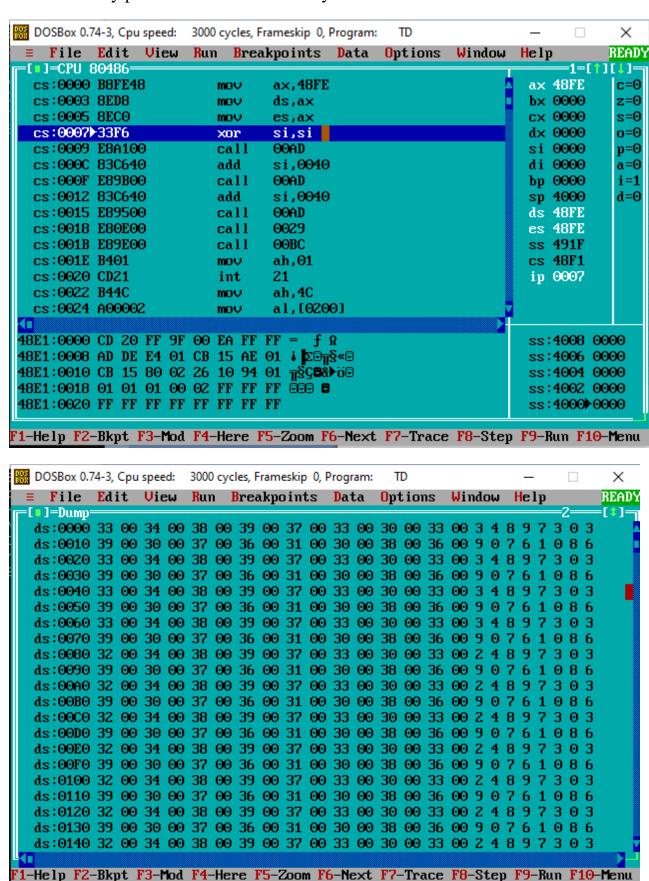
Для відладки програми запускається Turbo Debugger.

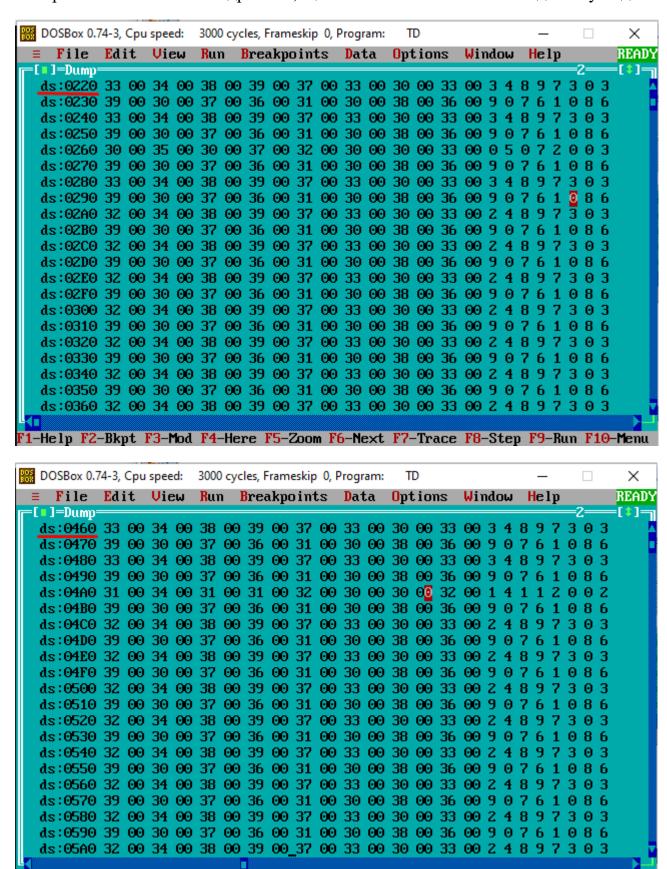
Dump пам'яті до роботи:

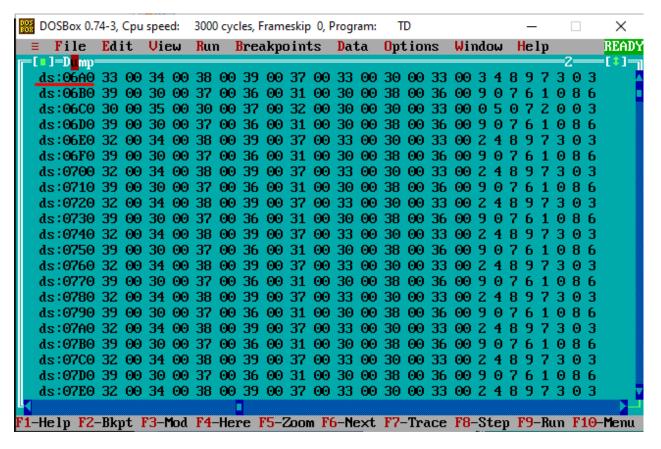
```
DOSBox 0.74-3, Cpu speed: 3000 cycles, Frameskip 0, Program:
                                                TD
                                                                           \times
                                              Options
                                                                          READY
    File Edit View
                      Run
                           Breakpoints Data
                                                       Window
                                                               Help
 =[ | ]=Dump=
  ds:0000 CD 20 FF 9F 00 EA FF FF AD DE E4 01 CB 15 AE 01 = f \Omega
                                                                  i Σ⊕π§«⊕
                     26 10 94 01
                                        01
                                             02 FF FF FF TISC®&▶60000 ®
                                 01
                                    01
                                           00
  ds:0020 FF FF FF FF FF FF FF FF
                                    FF
                                       \mathbf{F}\mathbf{F}
                                           FF D5 48 94 F6
                                                                      Hö÷
  ds:0030 1B 21 14 00 18 00 E1 48 FF
                                    FF
                                        FF
                                           FF 00 00 00 00 €!¶ ↑ BH
  ds:0040 05 00 00 00 00 00 00 00 00 00
                                       00 00 00 00 00 00 4
  00 00 00 00
  ds:0070 00 00 00 00 00 00 00 00 00 00 00 0<del>0</del> 00 00 00 00
                                                              N≈a''ñ©<del>"</del>≈©Ç
                     4E F7 61 22 A4 01 CA F7 01 80 FF
  ds:0090 CA F7 FF FF 00 00 64 F7 01 02 A7 32 CA F7 01 80 墲
                                                                dũ8°2≝≈©Ç
                                          21 A4 01 8C
  ds:00A0 72 F7 28 06 18 00
                            14 00 6E F7
                                        1C
                                                      AD r≈(∳† ¶ n≈∟!ñ⊞îi
  ds:00B0 14 00 00 00 8C AD 7E F7 2A 00 B5 08 8C AD 00 00 ¶
                                                              îi~≈× =oîi
  ds:00C0 14 00 56 AB 70 AD 8C F7 8B 00
                                       46 12 14 00 56 AB ¶ U‰piî≈ï F∓¶ U‰
  ds:00D0 70 AD 01 00 9C
                         F7 69 01 9D
                                    ΘB
                                       02
                                          00 01 00 70
                                                       AD
                                                         pi@ £≈i@¥ď8 © pi
                                    38
                                                         )TU½*° <sup>L</sup>8U½pi)T
  ds:00E0 29 54 56 AB 2A
                        F8 C0 02
                                 5F
                                       56 AB 70 AD 29
                                                      54
                                                            F:NTDHELP.TDH
                         54 44 48 45
                                    4C
                                       50 2E 54 44 48 00
  ds:00F0 00 00 46 3A 5C
  ds:0100 B8 FE 48 8E D8 8E C0 33 F6 E8 A1 00 83 C6 40 E8
                                                         ⊣∎HA†AL3÷Σí â⊨0Σ
                                       00 E8 9E 00 B4 01 ¢ â e 2ò 2Л 2R - ©
  ds:0110 9B 00 83 C6 40 E8 95 00 E8
                                    ΘE
  ds:0120 CD 21 B4 4C A0 00 02 CD 21 BB 00 00 83 C3 40 C7 =!-|Lá ₽=!¬ â|e||
  ds:0130 07 31 00 C7 47 02 38 00 C7 47 04 31 00 C7 47 06 •1 ||G$B ||G◆1 ||G◆
  ds:0140 31 00 C7 47 08 32 00 C7 47 0A 30 00 C7 47 0C 30 1 ||GC2 ||GC0 ||GP0
1-Help F2-Bkpt F3-Mod F4-Here F5-Zoom F6-Next F7-Trace F8-Step F9-Run F10-Menu
```

Після початку роботи можна побачити у DS:0000 початковий масив.

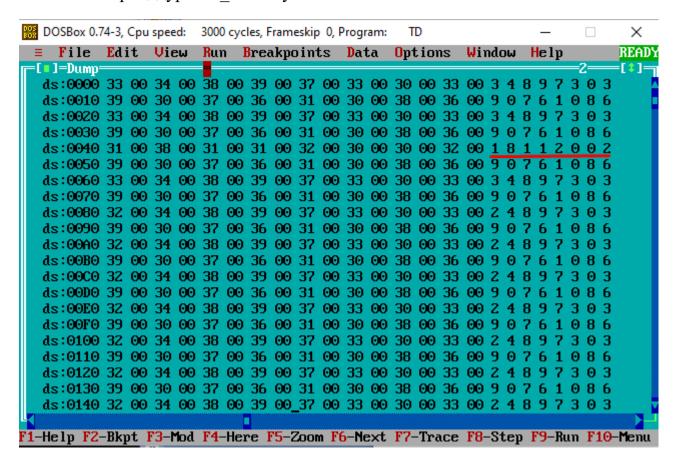

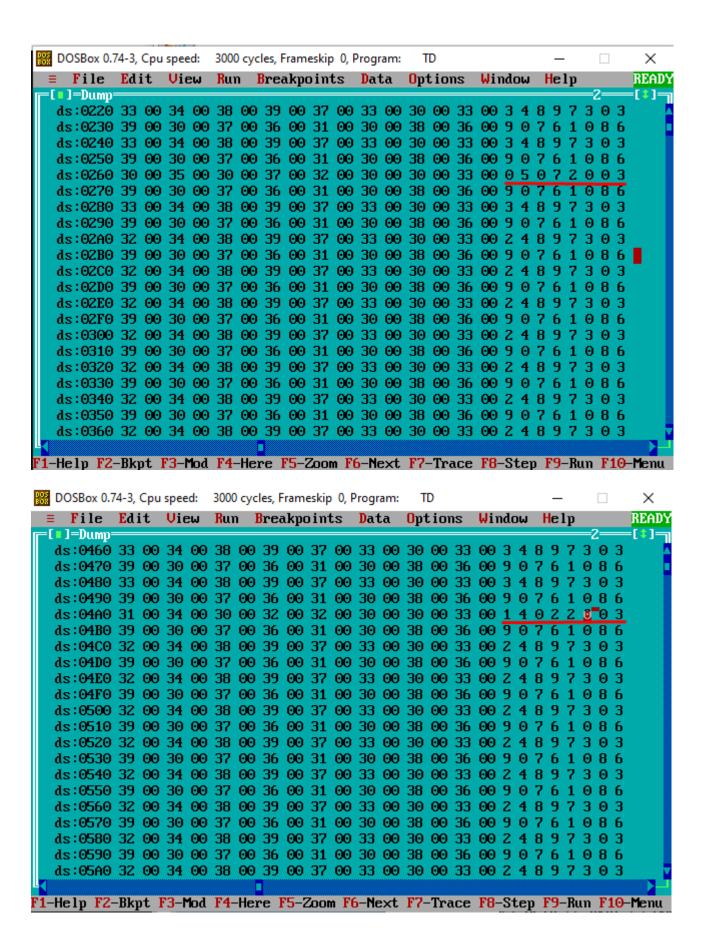
Створені копії масивів за адресами, що випливають із написаних даних у коді.

Виконання процедури set birthday:

Висновки: у цій лабораторній роботі були набуті впевнені знання і навички з розробки ПЗ на Асемблері, у ході якої застосовуються знання архітектури комп'ютерів.